

Storstrøm
J.nr. NST-422-01314
Ref. kirjo
Februar 2016

NOTAT
Vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2016-2021 for N163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose

Forslag til Natura 2000-plan for *N163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose* har været i offentlig høring fra den 19. december 2014 til den 10. april 2015.

Indkomne høringssvar ses på:
<http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>.

Alle forslag til Natura 2000-planer er annonceret offentligt på Naturstyrelsens hjemmeside og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder, jf. miljømålsloven § 43. Den offentlige høring er endvidere annonceret i en række landsdækkende og regionale aviser. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer.

Naturstyrelsen har modtaget i alt ca. 760 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringsnotat – se www.naturstyrelsen.dk/natura2000/hoeringsnotat2016-2021

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt 5 høringssvar. Svarene har især berørt følgende punkter:

- 1) Datagrundlag
- 2) Trusler
- 3) Indsatsprogram
- 4) Målsætninger
- 5) Tilstandsvurdering
- 6) Udpegningsgrundlag
- 7) Områdebeskrivelse

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de overfor nævnte punkter 1 – 7. Naturstyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Liste over hørings svar med ID-nummer vedlægges som bilag 1. Hørings svarene kan i sin helhed læses på Naturstyrelsens hjemmeside <http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>

Bemærkninger til planforslaget

1. Datagrundlag

DOF Storstrøm bemærker manglende data i basisanalysens tabel s. 21 for engsnarre i Holmegårds Mose og Porsmose i perioden 2004-2012.

DOF Storstrøm bemærker ligeledes delvist manglende data for rørdrum, rørhøg og havørn. DOF er selv i besiddelse af data for arterne de år hvor de ikke fremgår af basisanalysens tabel. Desuden forekommer specielt kortlagte levesteder for rørhøg at være alt for begrænset.

DOF Storstrøm vil gerne have en forklaring på, at der ifølge basisanalysens tabel med tilsagn til naturplejeindsats under LDP-ordninger kun er anført 236 ha til græsning/slæt, når det fremgår af side 48 under større projekter, Susåen, at der er lavet aftaler på mere end 300 ha til engsnarrevenlig drift.

Målsætning og indsats for engsnarre er fastsat på grundlag af de korrekte overvågningsdata for arten, som var synlige i den oprindelige udgave af basisanalysen. Ved en teknisk fejl er data ikke kommet med i tabellen i den reviderede basisanalyse. Basisanalysen udgives ikke i en ny udgave, men data vil blive vist igen i den næste basisanalyse.

Naturstyrelsen har anført data for rørdrum og havørn for de år, hvor arterne er blevet overvåget som del af NOVANA-programmet. De år hvor data ikke fremgår, er arterne ikke blevet overvåget. Manglende data er dermed ikke et udtryk for at arterne ikke er til stede, men blot at den ikke er overvåget. Der skelnes således mellem "0" og tomt felt i tabellerne. Naturstyrelsen er gennem aftaler med DOF bekendt med data fra DOF-basen.

Rørhøg er relativ almindelig og overvåges kun "ekstensivt". Det vil sige, at kun artens udbredelse afrapporteres til EU på baggrund af eksisterende viden (primært observationer fra DOF), og at der ikke indsamles egentlige overvågningsdata. Der er så vidt muligt lavet kortlægning af levesteder for de fuglearter, der er udviklet tilstandsvurderingssystem for. Levestedskortlægningen er endnu ikke dækkende, men fortsætter i årene fremover.

Der er som nævnt i basisanalysen indgået tinglyste aftaler om fuglevenlig drift af hensyn til engsnarre i F91 på over 300 ha. Disse aftaler er indgået som vilkår i forbindelse med den såkaldte miljømilliard indsats i Øvre Suså. Disse tinglyste vilkår forhindrer ikke, at lodsejeren indgår aftaler efter LDP-programmet, men ikke alle har gjort det for de samme arealer.

2. Trusler

DOF Storstrøm vurderer, at kanosejlads på Susåen udgør en trussel mod isfuglens ynglesucces og dermed bevaringsstatus. Ligeledes vurderer Danmarks Naturfredningsforening at kanosejladsen og dens effekter bør have særlig opmærksomhed.

DOF Storstrøm foreslår, at jagten på sædgås vurderes nærmere i forhold til direkte afskydning såvel som forstyrrelse generelt.

DOF Storstrøm anser bukkejagten i tranens yngleområde som en trussel, der bør vurderes nærmere.

DCE har for Naturstyrelsen vurderet forstyrrelse som trussel i fuglebeskyttelsesområder med henblik på oprettelse eller ændringer i natur- og vildtreservater. DCE vurderer, at der ikke umiddelbart er behov for reservatoprettelse af hensyn til sædgås eller andre rastende fugle på udpegningsgrundlaget i dette Natura 2000-område.

Da den nationale bevaringsstatus for isfugl er vurderet gunstig, er forstyrrelse som trussel ikke vurderet nærmere for denne art. Ændringer af nuværende niveau for kanosejlads skal vurderes i forhold til områdets udpegningsgrundlag ved ændringer i tilladelser til kanouglejning.

Trane ser generelt ud til at være i fremgang på nationalt plan. Det virker derfor ikke umiddelbart til at bukkejagt udgør en væsentlig trussel for denne udvikling. Naturstyrelsen forventer ikke at iværksætte en undersøgelse af jagtens effekt på ynglende trane i kommende planperiode. I visse områder medvirker jagten til regulering af ræv, hvilket kan have en positiv effekt på ynglesucces hos trane.

3. Indsatsprogram

Næstved Kommune efterspørger de fire sigtelinjer, generelle samt områdespecifikke retningslinjer fra 1. planperiode. Hvis retningslinjerne fra 2010-2015-planen ikke er opfyldt, hvorfor er de så ikke med i det nye planforslag?

Sorø Kommune finder ingen områdespecifikke indsatser inden for kommunegrænsen.

DOF Storstrøm efterlyser mere pleje af vedvarende græsarealer af hensyn til engsnarre og yderligere regulering af kanosejlads på Susåen af hensyn til isfugl. Der mangler områdespecifikke retningslinjer for de fleste fuglearter.

Danmarks Naturfredningsforening roser den gennemførte naturgenopretning ved Vrangstrup og ønsker, at naturgenopretningen af Susåen udvides frem til udløbet ved Tystrup Sø.

Natura 2000-planerne skal være overordnet rammestyrende for indsatsen i de enkelte områder. Der skal ifølge indsatsprogrammets generelle retningslinjer arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter, og det gælder også relevant pleje til fordel for engsnarre. De kommunale handleplaner skal fremover i højere grad være redskab for en forventningsafstemning med organisationer og lodsejere, således at kommunerne får mere tid til dialog og lokal inddragelse, der primært vil være forbundet med de konkrete projekter, der skal udmønte Natura 2000-planen og

strække sig over hele planperioden. Forudsætningen for planforslagets indsatsprogram er dels, at retningslinjer fra 1. plan gennemføres, og at plejetiltag iværksat i forhold til 1. plan videreføres. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Der er endnu ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem for isfugl. Hensyn til isfugl i forhold til kanosejlads varetages derfor i kommende planperiode gennem den generelle administration af fx ændringer i tilladelser til kanoudlejning.

Naturstyrelsen arbejder fortsat på at få genoprettet mere af Susåen, hvilket har en tilknytning til, men er ikke en direkte del af Natura 2000-indsatsen. Evt. yderligere projekter afhænger af bevillinger og frivillige aftaler med lodsejere.

4. Målsætninger

Næstved Kommune efterspørger de konkrete målsætninger fra 1. planperiode.

DOF Storstrøm tilslutter sig planforslagets konkrete målsætninger for fuglelevesteder, men efterspørger en præcisering for hvert af de anførte punkter.

Transportministeriet vurderer, at opgraderingen af Sydbanen kun vil medføre mindre påvirkninger af naturtyper og arter, der indgår i Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Ministeriet forventer ikke, at målsætningerne i planforslaget medfører væsentlige pleje- og driftsopgaver for Banedanmark og beder om specifik orientering, såfremt der er ændringer i Natura 2000-områdets udbredelse eller forvaltning, som kan påvirke brugen af Banedanmarks arealer.

Både generelle og konkrete målsætninger fastlagt i forbindelse med den første generation af Natura 2000-planer er fortsat gældende for handleplanmyndighederne. Målsætningerne i de nyeste planforslag skal derfor ses som et supplement til og ikke som en afløser for de første planers målsætninger.

Forslaget til Natura 2000-planen er overordnet rammestyrende for handleplanmyndighedens fastsættelse af den konkrete indsats. Konkrete pleje- og driftsopgaver fastsættes først i handleplaner og gennemføres efter aftaler med lodsejere. Evt. egentlige ændringer i Natura 2000-områdernes afgrænsning vil foregå i en proces med bl.a. høring af lodsejere.

5. Tilstandsvurdering

Næstved Kommune bemærker, at søer i Holmegaard Mose er gamle tørvegrave som tilstandsvurderes efter stor vandsalamander, men burde have været tilstandsvurderede ift. lys skivevandkalv. God eller høj tilstand i forhold til stor vandsalamander burde ikke være målet i HolmegaardMose. Målsætning fra den gamle plan bør fastholdes i forhold til lys skivevandkalv. Til sønaturtypernes tilstand skriver Næstved Kommune, at det ikke fremgår tydeligt, at søkortlægningen ikke er færdig i området. Søjlediagrammet for småsøernes tilstande giver et indtryk af et komplet billede, hvilket kommunen finder misvisende.

Næstved Kommune foreslår, at der skrives en forklaring på hvorfor levesteder for rørdrum og plettet rørvagtel er i moderat tilstand, således kommunen kan lave en handleplan for arterne.

Tilstandsvurdering foretages for arter på udpegningsgrundlaget på baggrund af konkrete parametre registreret i felten ved levestedskortlægningen. Tilstandsvurderingen angiver derfor ikke en prioritering af en art fremfor en anden, men er et redskab til at fokusere en evt. indsats. Der er endnu ikke udviklet et tilstandsvurderingssystem til levesteder for lys skivevandkalv. Planforslaget er ikke konkret på geografi, men målsætning fra 1. plan for Holmegaard Mose om at tørvegravene sikres som egnede levesteder for lys skivevandkalv er stadig gældende. Naturstyrelsen mener ikke, at målsætningen om, at levesteder for stor vandsalamander i moderat tilstandsklasse skal have en positiv udvikling, hvis de naturgivne forhold tillader det, er i modstrid med målsætningen om sikring af egnede levesteder for lys skivevandkalv i Holmegaard Mose.

Søjlediagrammet for småsøerne viser, at en stor andel af søerne kun er naturtypebestemt i forbindelse med levestedskortlægning af vandhulsarter og derfor endnu ikke er kortlagt i småsø-programmet. Det fremgår endvidere af den reviderede basisanalyse, at kortlægningen af småsøer er igangsat, men ikke færdiggjort i mange områder.

Der indgår mange forskellige parametre ved tilstandsvurdering af levesteder for ynglefugle. Vægtningen af disse parametre kan variere fra art til art. Vægtningen fremgår af bilag 6 i BEK nr. 1604 af 15/12/2014, Bekendtgørelse om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder. For rørskovsfugle vil især rørskovsareal, jordfugtighed og tilgængelighed for ræv have høj vægtning. For plettet rørvagtel tillige areal med flydebladsvegetation, varieret vegetationshøjde og menneskelig forstyrrelse.

6. Udpegningsgrundlag

DOF, Storstrøm foreslår, at arterne rødrygget tornskade, klyde og dværgterne bør optages på udpegningsgrundlaget for hhv. F91 og F93.

Naturstyrelsen noterer sig forslaget og oplyser samtidig om, at den gennemførte høring alene har vedrørt forslag til Natura 2000-planer. Ændringer i udpegningsgrundlag er sket og vil fremover ske i selvstændige processer med tilhørende offentlige høringsprocesser, typisk ca. hvert 6. år og på grundlag af opdateret viden fra den nationale overvågning. Udpegningsgrundlaget er senest opdateret i 2012.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

7. Områdebeskrivelse

Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at værdien af Tystrup-Bavelse Naturpark bør anerkendes i planen, herunder understøttelse af hensigten med Natura 2000-området. Det bør

endvidere præciseres, at naturparken udgør en vigtig økologisk forbindelse mellem Åmosen i nord og Tystrup-Bavelse i syd for beskyttede arter som havørn og hasselmus.

Naturstyrelsen er enig i, at området har en stor betydning for arter som hasselmus. Det er hensigten, at Natura 2000-planernes indsatsprogram for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget samtidigt også tilgodeser andre arter. Der er foretaget en landskabsfredning af området, der bl.a. havde som formål senere at skabe en naturpark. Tystrup-Bavelse er dog pt. ikke omfattet af Friluftsrådets mærkningsordning Danske Naturparker, hvilket fx Åmosen er.

Justering af forslag til Natura 2000-plan 2016-2021 for Natura 2000-område nr. 163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose

De indkomne bemærkninger har været medvirkende til, at der er foretaget justering af teksten i afsnit 1. "Natura 2000-planlægning" og afsnit 4. "Indsatsprogram" - med henblik på at præcisere videreførelse og konsolidering af indsatsen fra 1. planperiode i lyset af, at indsatsen fra den første generation planer har haft en kortere periode til gennemførelse end forudsat. Endvidere henvises der nu under søjlediagrammerne over fordeling af tilstandsklasser for de kortlagte naturtyper, fugle- og artslevesteder til en detaljeret geografisk baseret afbildning i [MiljøGis](#).

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne høringssvar til Natura 2000-planforslag for N163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose

- 20150504213733700 Transportministeriet
- 20150412230904800 DOF Storstrøm
- 20150410112759300 DN Sorø
- 20150409162236300 Næstved Kommune
- 20150309114155900 Sorø Kommune